



Nord-Fron kommune
~Midt i Peer Gynts rike~

Arealpolitiske retningslinjer

Vedlegg til Kommuneplanens samfunnsdel 2017 – 2028

Vedtatt av kommunestyret i Nord-Fron 20.6.2017, KOM-sak 45/17

Innhold

INNLEDNING.....	3
1. RISIKO OG SÅRBARHET.....	3
2. UTBYGGINGSOMRÅDER.....	4
3. HYTTEUTBYGGING	5
4. SAMORDNET AREAL OG TRANSPORTPLANLEGGING.....	8
5. SAMFERDSEL.....	9
6. LANDBRUK OG SETERBRUK	9
7. KULTURVERN	10
8. KULTURMINNER	11
9. NATUROMRÅDER.....	11
10. BIOLOGISK MANGFOLD	12
11. VILT	12
12. FISK	13
13. FRILUFTSLIV	13
14. MOTORFERDSEL I UTMARK	14
15. MINERALRESSURSER	14

Innledning

«Arealpolitiske retningslinjer» skal legge føringer for den kommende arealbruken i Nord-Fron kommune, både i forhold til den kommende rulleringen av kommuneplanens arealdel, men også i forhold til eventuelle dispensasjonssaker i den kommende kommuneplanperioden.

Kommunen ønsker gjennom dette dokumentet å legge en del overordnede føringer som skal benyttes ved vurdering av mottatte innspill i tilknytning til rullering av kommuneplanens arealdel, og som skal være et virkemiddel for å kunne avvise innspill som ikke er i tråd med de vedtatte retningslinjene/føringene, eller for å anbefale innspill eller arealbruk som er i tråd med vedtatte retningslinjer/føringer.

«Arealpolitiske retningslinjer» skal vedtas av kommunestyret sammen med kommuneplanens samfunnsdel, som et vedlegg til denne, og gjennom dette være gjenstand for den samme medvirkningsprosessen og offentlige ettersyn som samfunnsdelen. Vedlegget skal støtte opp under de overordnede retningslinjer og mål som vedtas i kommuneplanens samfunnsdel, og sammen skal de to dokumentene være egnet til å styre den kommende arealbruken i kommunen på en plan- og samfunnsfaglig forsvarlig måte.

De ulike føringene som framgår av dokumentet skal tas inn som en del av planprogrammet for kommuneplanens arealdel for å tydeliggjøre at de skal benyttes ved vurdering av kommende arealbruk i kommunen.

1. Risiko og sårbarhet

Flommene i 2011 og 2013 har vist at kommunen må og skal ha stort fokus i all planlegging på risiko og sårbarhet i årene framover, både for å forebygge nye hendelser, men også for å ta høyde for de klimaendringene vi allerede ser har inntrådt – og som kan tenkes å bli ytterligere forsterket. Det er igangsatt arbeid med å se på Gudbrandsdalslågen med sideelver, og konklusjonene fra dette arbeidet skal tas med i kommunens planlegging i årene som kommer. Risiko og sårbarhet skal være en viktig forutsetning all planlegging, og det skal legges vekt på følgende momenter:

- Det skal ikke etableres utbyggingsområder i områder som er definert som fareområder for enten flom, ras, skred eller steinsprang uten at det på forhånd er innhentet faglig kvalifisert bistand som sier noe om hvilke sikringstiltak som kan og/eller skal utføres for at området skal være trygt.
- I kommuneplanens arealdel kan det legges inn forslag til utbyggingsområder i områder avsatt som aktsomhetsområder. Dette krever at private utbyggere får vurdert området i forbindelse med en detaljreguleringsplan, forutsatt at dette ikke er områder som inngår i den faresonekartleggingen som utføres av NVE i 2017/2018.

- Eventuelle sikringstiltak i områder som vurderes som usikre, må bekostes av de private utbyggerne i både fare- og aktsomhetsområder.

2. Utbyggingsområder

Kommunen har i dag forholdsvis store tomtereserver både for boligbygging og for næringsareal. Det næringsarealet som ligger tilgjengelig er enten ikke planavklart gjennom reguleringsplan, eller så er det arealer med privat eierskap som er båndlagt grunnet utvinning av grus i lang tid framover.

For boligbygging har vi mange ledige tomter som er planavklart i reguleringsplan. Tabellen under viser hvilke områder vi i dag sitter med til tomtereserver, og om dette er privateide tomter, eller tomter i områder som er kjøpt opp av kommunen.

Område/reguleringsplan	Privat/kommunalt område	Ledige tomter	Byggeklare tomter
Knutsmorka/Sorperoa/Kongslimoen	Privat	118	2
Toksefeltet	Privat + kommunalt	31	9 (alle i 1975-feltet)
Kvam sentrum/Bergumfeltet	Privat + kommunalt	22	22
Austlifeltet i Skåbu	Kommunalt	6	6
Huskero	Kommunalt	5	5

I og med at vi har såpass store planavklarte tomtereserver kan man stille spørsmål om disse er attraktive nok, har tilstrekkelig nærhet til sentrale funksjoner, eller om det er vilje til utbygging i nær framtid hos private grunneiere.

Det finnes anlegg for kultur og idrett i kommunen, både kommunalt og privateide, og tabellen under viser lokaliseringen av disse:

Anlegg	Type anlegg	Eier
Kåja idrettsanlegg	Idrettsanlegg med kunstgressbane	Kommunen + VIL
Kåja stevneplass	Festivalområde med utendørsamfi	Kommunen + Stø
Vinstrahallen	Idrettshall med 1 hallflate	Kommunen
Eidesand nærmiljøanlegg	Idrettsanlegg med kunstgressbane	Vestsida FK
Lysløype i Sorperoa	Lysløype for ski + skiskytteranlegg	Tormod Skilag
Lysløype på Toksefeltet	Lysløype for ski	Vinstra IL
Kvam Trivselsbad	Svømmebasseng	Kommunen
Lysløype Kvam	Lysløype for ski	Kvam IL
Kvam Idrettsanlegg	Fotballanlegg inkl innendørshall	Kvam IL
Lysløype Kvamsfjellet	Lysløype for ski	Kvam IL
Basseng Rondablikk	Svømmebasseng	Rondablikk
Pallane Motorsportsbane	Motorsportsanlegg	Motorsportsklubben
Feforbakken	Alpinanlegg	Fefor Høifjellshotell
Basseng Fefor	Svømmebasseng	Fefor Høifjellshotell
Basseng Skåbu skole	Svømmebasseng	Kommunen
Lysløype Skåbu	Lysløype for ski	STEIL

For de fleste av idrettsanleggene er kommunen grunneier, og idrettslagene har 40-års avtaler på bruk. For skiløyper er det private grunneiere som har avtaler direkte med de enkelte idrettslagene.

Med bakgrunn i dette legges følgende føringer til grunn for vurdering av nye utbyggingsområder, både for bolig, næring og idretts- og kulturanlegg:

- Det skal gjøres en konkret vurdering av alle områder for boligbygging og næringsareal som er avsatt i gjeldende kommuneplan, der det ikke er utarbeidet reguleringsplaner, for å se på om områdene skal videreføres eller ikke i kommende rullering av kommuneplanens arealdel.
- Områder som ikke er avklart gjennom reguleringsplan, og som ligger i risikoområder, skal særlig vurderes nøye før de videreføres i en ny arealplan.
- Boligbygging skal i framtida, i størst mulig grad, foregå innenfor 10 minutters gang- og/eller sykkelavstand fra sentrale sentrumsfunksjoner, både på Vinstra og på Kvam. Ved etablering av nye utbyggingsområder, skal fortetting i og mellom eksisterende områder prioriteres, selv om dette i noen områder kan innebære bruk av dyrka eller dyrkbar jord.
- Det skal ikke tas hull på nye områder som ikke ligger i direkte eller nær tilknytning til allerede etablerte boligområder.
- Nye områder skal planlegges og utvikles ut fra et bærekraftig og samfunnsøkonomisk perspektiv i forhold til kostnader på infrastruktur til veg, vann, kloakk og bredbånd/fiber.
- Anlegg for idrett og kultur skal for framtiden lokaliseres slik at de har en samfunnsmessig behovs- og nytteverdi, ikke bare for det lokale idrettslaget eller grendalaget, men også for skoler og den øvrige befolkningen i kommunen, eventuelt også i en regional sammenheng.

3. Hytteutbygging

Nord-Fron kommune har som mål å være en offensiv hyttekommune, og hyttebygging gir store ringvirkninger for det lokale næringslivet. Nasjonale retningslinjer peker på at det i størst mulig grad skal fortettes, samt at det kan skje en utvidelse av eksisterende områder framfor å ta «hull» på nye uberørte områder. Med *fortetting* menes økning i arealutnyttelsen i eksisterende bebyggelse. Fortetting skjer ved at det bygges nye fritidsboliger på ledige arealer, ved oppdeling av tomter og ved påbygg eller tilbygg. Med *utvidelse* menes at et område blir bredere eller større i utstrekning.

Kommunen har i dag store tomtereserver når det gjelder planavklarte hyttetomter, som innebærer at det ved kommende rullering av kommuneplanens arealdel må ses på sammenhengen mellom etterspørsel og tilbud i større grad enn hva som er gjort tidligere.

Tabellen under viser antall regulerte, men ubebygde fritidstomter:

Område/reguleringsplan	Antall regulerte, men ubebygde, fritidstomter
Kvamsfjellet	
Furusjøen	30
Flakken	2
Klevstadlykkja	39
Møllehaugen	21
Kvamsfjellet nærings-/hytteomr.	83
Låvåshaugen nord	56
Låvåshaugen sør	77
Kvamsfjellet totalt:	308
Sørdorpfjellet	
Koltjønnhaugen	4
Avstjønnna	3
Steindalshøgda nord	5
Brennseterlia 3 planer	18
Nysetra	5
Resset nord	18
Resset sør	17
Sørdorpfjellet totalt	70
Fefor/Tiurlia	
Tiurlia	64
Tiurlia - ikke detaljregulert	57
Kampen	26
Flåbekklia	25
Fefor	3
Fefor/Tiurlia totalt	175
Skåbu	
Øyvassosen + Merravika	27
Skardfjellgrenda	50
Holslåa - ikke detaljregulert	160
Øybekklia	73
B2/B4 - ikke detaljregulert	31
Heimstulen	6
Bakkerud/Risdal	9
Nerseterlia	2
Åsen	13
Dyrtjønnlia	5
Skåbu total	376
Totalt i Nord-Fron	925

Denne oversikten viser at det må settes klare føringer for hvor det kan tillates at det åpnes opp for nye områder med utbygging ved den kommende revisjonen av kommuneplanens arealdel.

Med bakgrunn i dette legges det følgende føringer for etablering av nye arealer for fritidsboliger:

- Det må være samsvar mellom etterspørsel etter tomter og den faktiske tomtereserven i et område.
- Kommunen skal ta vare på det fortrinnet vi har knyttet til areal, natur og store urørte fjellområder. Det innebærer at en skal ha god tilgang på egne og attraktive tomter i alle deler av kommunen, og gjennom det opprettholde god sysselsetting innen hytterelaterte næringer, uten at dette skal gå på bekostning av andre viktige verdier i kommunen, som nærhet til uberørte naturområder, viktige natur- og kulturverdier, og enkel tilgang til et godt utbygd skiløypenett.
- Viktige beiteområder skal ikke tas i bruk som areal for hyttebygging.
- Det skal tas hensyn til overordnede planer, og legges til rette for bevaring av viktige naturverdier, samtidig som vi skal ha areal tilgjengelig for hyttetomter.
- Allerede planavklarte tomtereserver skal tas hensyn til ved tilrettelegging for ytterligere areal, slik at det er et realistisk forhold mellom tilbud og etterspørsel i de ulike hytteområdene i kommunen.
- Det er viktig at kommunen klarer å balansere forholdet mellom ønske om økt sysselsetting gjennom hyttebygging, og kravene fra overordnede myndigheter med tanke på å ta vare på villrein og andre viktige naturverdier.
- Det er både i kommunens og i utbyggere sin interesse, at det som trekker hyttebyggere til kommunen bevares, nemlig store uberørte arealer, tilgang på gode skiløyper og hyttefelt med god plass mellom de enkelte tomtene. Det siste punktet harmonerer riktignok ikke fullt ut med de nasjonale føringene som tilsier fortetting, men er samtidig et så viktig fortrinn i utbyggernes kamp om kunder, at det må tas hensyn til i den lokale planleggingen.
- Ser man på oversikten over planavklarte tomter, så peker områdene Sødorpfjellet og Fefor seg ut som prioriterte områder ved denne revisjonsrunden.
 - Sødorpfjellet har vært satt på vent i påvente av regionalplan for Rondane – Sølnekletten, og har områder som ligger utenfor villreinområdene som egner seg for fortetting innad i eksisterende områder og utbygging inntil eller i umiddelbar nærhet til allerede utbygde områder, slik at disse utvides. Det skal tas hensyn til villreinområdene ved en mulig utbygging, og bruken av området skal inngå som en del av konsekvensanalysen ved etablering av nye områder på Sødorpfjellet. Det skal ikke etableres nye felt som ikke har umiddelbar nærhet til allerede utbygde områder.

- For Feforområdet ser vi at av 175 tomter i områder Fefor/Tiurlia, så ligger 121 av disse i Tiurlia, som defineres som Gåla i hyttesammenheng. 54 av disse tomtene ligger på Fefor.
- Områdene på Kvamsfjellet ligger alle enten innenfor buffersonen mot villreinens leveområde, eller i utviklingssona, og omfattes følgelig av regionalplan for Rondane – Sølnekletten. Med en tomtereserve på 300 planavklarte tomter kan man heller ikke si at etterspørselen pr. i dag forsvarer at det tas hull på nye områder ved den kommende revisjonen.
- Skåbu har også god tilgang på planavklarte tomter eller områder som kun mangler detaljregulering, med potensielt 376 ledige tomter, slik at det heller ikke her kan sies å være behov for nye områder ved kommende revisjon.

4. Samordnet areal og transportplanlegging

Nord-Fron kommune deltar sammen med Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune, Statens vegvesen og Midt-Gudbrandsdal Næringsforening i et prosjekt kalt Vinstra 2046. Formålet er å se på en samordnet areal og transportplanlegging for Vinstra. Konklusjonene fra dette prosjektet vil bli lagt inn som viktige premisser i tilknytning til kommuneplanens samfunnsdel.

Samfunnsmålet i styringsdokumentet for Vinstra 2046 vil være et viktig samfunnsmål for hele Nord-Fron kommune i årene framover. De arealpolitiske føringene knyttet til samordnet areal og transportplanlegging for hele kommunen vil derfor være at det gjennom å utvikle klimanøytrale, kompakte og levende by- og tettsteder skal gjøre Nord-Fron til en attraktiv kommune for både fastboende, innflyttere og besøkende.

Som en følge av dette skal:

- Vinstra sentrum defineres med hensyn til sentrumsutstrekning, senteromland og funksjoner.
- Vassdragene våre framheves som attraktive og viktige naturelement.
- Transport til sentrum, arbeidsplasser, barnehager og skoler skal i større grad enn nå foregå til fots, med sykkel eller med kollektivtransport. Det skal være fokus på gang- og sykkelmuligheter til og fra sentrum og boligområdene.
- Det vurderes hvilke type næringer det skal avsettes areal for innenfor sentrumsområdene og i senteromlandet til Vinstra, og hvilke næringer som skal legges til andre områder av kommunen.
- Legges til rette for trivelige og attraktive møteplasser for alle i sentrum på Vinstra. Møteplassene skal inneholde gode lekeplasser for barn og unge, og de skal utformes slik at de er universelt utformet og tilgjengelige for alle.

5. Samferdsel

Nord-Fron kommune fikk i desember 2016 ny E6 gjennom hele kommunen. Dette åpner opp for at kommunen får flyttet gjennomgangstrafikk og ikke minst tungtrafikk ut av sentrumsområdene over på veg med motorvegstandard. For den neste planperioden blir det viktig å ha fokus på følgende:

- Opprettholde Vinstra som stoppested for togtrafikken.
- Få på plass et bedre tilbud både med buss og tog for de som pendler ut av kommunen eller inn til kommunen. I dag er ikke kollektivtilbudet godt nok, til at dette er det prioriterte valget for de som pendler til og fra Nord-Fron kommune, eller for de som reiser internt i kommunen.

6. Landbruk og seterbruk

Landbruket i Nord-Fron har stor betydning, først og fremst for matproduksjonen, men også for bosetting, kulturlandskap, og ringvirkninger i forhold til andre næringer. Stortinget har vedtatt at matproduksjonen skal økes med 20 % frem til 2030, og Regjeringen har laget en nasjonal jordvernstrategi som kommunen vil følge opp i sin arealplanlegging.

I Nord-Fron har vi ca. 45 000 dekar jordbruksareal, derav 35 200 daa fulldyrka dyrka mark, og ca. 994 000 daa skogsareal. Mye av dyrkingsjorda ligger i fjellet, noe som medfører transport av fôr og gjødsel. Mindre og tungdrevne arealer, og til dels fjellarealer, går lettere ut av drift enn de bygdenære arealene. Bygdenære areal som ligger nær driftssenteret og som er egnet til å dyrke, vil være viktige for jordbruket i årene som kommer. Nydyrkingspotensialet er i følge tall fra NIBIO på om lag 84 000 daa. Disse er regnet som lett dyrkbart. Lite av dette arealet ligger bygdenært, og det ses derfor på som viktig i størst mulig grad å ta vare på nydyrkingsressursene som fortsatt er nede i bygda, både som grunnlag for videreutvikling av jordbruket og ikke minst i et miljøperspektiv.

Utmarksbeite er en svært viktig ressurs for jordbruket i Nord-Fron, og tabellen under viser beitedyr på utmarksbeite sommeren 2016 basert på søknader om produksjonstilskudd:

Dyreslag	Antall
Melkekyr/ammekyr	1061
Øvrige storfe	1190
Sauer 1 år og eldre	5495
Sauer , lam under 1 år	10149
Geiter, voksne og kje	808
Hester	85

Likevel ser en et stadig økende problem med gjengroing av utmarka. Det er viktig å legge til rette for beitedyr og beitenæringen, da det er grunnleggende for å hindre

ytterligere gjengroing av landskapet både i utmark og bygdenære områder. Det er òg viktig å se verdien av beitedyr og beitebruken med tanke på reiseliv og turisme. Beitebruken er arealkrevende og synligjør en del konfliktområder med andre brukere av utmarksareal som utbygging av hytter, fritidsaktiviteter, jaktinteresser, rovvilt m.m. Kommunen har positive erfaringer knyttet felles regelverk for inngjerding, både til samarbeid med beitelagene og til hytteeiernes forståelse for det nye regelverket.

Seterkulturen har lange tradisjoner i Nord-Fron, og flere av seterområdene i kommunen er tatt godt vare på. Av særlig viktige seterområder kan en f.eks. nevne Fagerli, Lomsetra, Tjønnssetra, Breistulen, Hattdalsetra, Skjedalen m.fl. Nord-Fron er fortsatt den kommunen i Gudbrandsdalen som har flest aktive setrer med melkeproduksjon. I 2016 var det 29 setrer med melkeproduksjon i kommunen. Selv om den sentrale landbrukspolitikken gir de sterkeste rammefaktorene for jordbruket, er det en ønsket politikk i kommunen å legge til rette for jordbruket generelt og seterbruken spesielt. Med bakgrunn i dette, blir det derfor viktig å:

- Være kritisk til å ta i bruk dyrka eller dyrkbare arealer til utbyggingsformål, med mindre fortetting mellom allerede utbygde områder tilsier at noe jordbruksareal skal tas «hull» på. I de tilfellene kan det være aktuelt å se på om det skal avsettes øremerkede arealer for nydyrking, for å opprettholde andelen dyrka mark i kommunen.
- Kartlegge sentrale utbyggingsområder for å sikre at det ikke legges inn nye utbyggingsområder i de mest verdifulle beiteområdene i disse områdene.
- Skjerme viktige seterområder fra utstrakt hytteutbygging. Dette gjelder særlig de områdene som er i aktiv drift og/eller anses som svært verdifulle ut fra kulturlandskapshensyn. Her vil et viktig vurderingskriterium være om området er tatt hull på i hyttesammenheng allerede, eller om de er uberørt og viser det opprinnelige setermiljøet. Det må også ses på om setrene er i aktiv drift, eller om de benyttes som fritidsboliger allerede.

7. Kulturvern

Kulturlandskap er landskap som er formet av mennesker sin bruk over lang tid, og Nord-Fron har i særlig grad setergrendene som viktige kulturlandskap.

Setergrendene i Frydalen er vernet gjennom landskapsvernområdet i området, og det finnes flere forekomster av biologisk mangfold som det er ønske om å ta vare på i disse områdene. For den kommende planperioden blir det viktig å:

- Videreføre vedtatt landskapsvern, samtidig som landskapsvernet legger opp til vern gjennom bruk, noe som også må avspeiles i kommuneplansammenheng.
- Det kan derfor være behov for å se på enkelte faktorer i området på nytt når arbeidet med kommuneplanens arealdel starter opp. Det vil her være viktig at det ikke legges opp til bruk som skader eller forringer de viktige verdiene som finnes, men samtidig muliggjør bruk av området for å opprettholde de verdiene som gjør at området anses som verneverdig. Det må ses nærmere på

sesongbetonte faktorer, og når på året det skal utvises ekstra hensyn i de aktuelle områdene.

8. Kulturminner

Nord-Fron kommune deltar sammen med Sør-Fron kommune og Gausdal kommune i utarbeidelsen av en interkommunal kulturminneplan. For Nord-Fron sin del omfatter denne seterområdene på vestsida av Laugen, sør for Vinstradalen (blant anna Fagerli, Lomsetra og Hattdalssetra). Kulturminner er ellers regulert i kulturminnelova §§ 3-11 (automatisk freda kulturminner), §§ 15-21 (vedtaksfreda kulturminner) og § 25 (bygninger eldre enn 1850), samt i plan- og bygningslova §§ 11-8 og 12-6. For den kommende planperioden skal kommunen ha ekstra fokus på:

- Det er viktig å legge inn hensynssoner etter pbl § 11-8 i de områdene der dette er aktuelt, og sikre kulturminneverdiene gjennom bruk av retningslinjer.
- Kommunen ved Landbrukskontoret er aktive i forhold til bruk av tilskuddsordninger, noe det skal være fokus på også i den kommende planperioden.

9. Naturområder

Naturområder omfatter både naturtyper, verneområder, inngrepsfrie områder, små naturperler og mye mer. Naturområder har en verdi i seg selv, men er også en viktig ressurs for opplevelser, rekreasjon og friluftsliv.

Innenfor kommunen ligger hele eller deler av to nasjonalparker, Rondane og Langsua. Formålet med nasjonalparkene er å ta vare på store, sammenhengende og i det vesentlige urørte og villmarkspregete naturområder som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep. Når det gjelder Rondane er det et spesielt ansvar å ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane. Innenfor kommunen ligger videre hele eller deler av to landskapsvernområder, Frydalen og Espedalen. Innenfor kommunen ligger også hele eller deler av fem naturreservater, Sula, Hersjømyrin, Liadalane, Flakkstjønna og Murulonin. I kommunen finner en også vakre kulturlandskap knyttet opp mot viktige jordbruksområder i Sødorp, Ruste, Kvam, Kvikne og Skåbu. Den neste planperioden skal det legges vekt på:

- Kommunen har som overordna mål å sikre og ta vare på både store og små naturområder. Dette krever god arealdisponering og arealplanlegging, slik at man unngår at viktige naturområder blir nedbygd.
- Kommunen har som mål å ta vare på tettstedsnære naturområder, noe som er viktig for både rekreasjon, turgåing og friluftsliv, og som oppleves som et stort gode for innbyggerne og hytteiere. Slike områder er også viktige habitater for vilt.
- Det er flere viktige åpne naturområder som trues av gjengroing. Skal naturkvalitetene opprettholdes og tas vare på er det ofte nødvendig med

skjøtsel. Som et godt eksempel kan det nevnes at det de senere årene har vært utført meget vellykkede skjøtselstiltak på flere seterstuler innenfor Frydalen landskapsvernområde.

- Grunneiere, organisasjoner, og andre har ønsker om ulike tekniske inngrep i randsonene til verneområdene. Det er derfor viktig å kanalisere og styre de ulike tiltakene slik at man tar hensyn til naturkvalitetene, og samtidig ivaretar de ulike brukergruppene ved at man i noen grad legger til rette for flerbruk av naturområdene hvor dette er forsvarlig.

10. Biologisk mangfold

Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet beskriver de nasjonale målene for naturmangfold. Disse er

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.
- Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.

Lov av 19.6.2009 om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven) er et helt sentralt styringsverktøy for å ta hensyn til og ivareta naturmangfoldet. Det foreligger mange ulike typer registreringer for biologisk mangfold i kommunen, og registreringene omfatter naturtyperegistreringer, artsregistreringer, viltregistreringer og miljøregistreringer i skog. Kommunen ser det som viktig å:

- Ta vare på biologisk mangfold knyttet til bekkekløfter, og hvor miljøverdiene er vesentlige både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Det pågår prosesser med frivillig vern av ytterligere skogarealer med store miljøverdier i Vinstradalføret i Nord-Fron.
- Kommunen har som mål å sikre viktige leveområder for plante- og dyrearter, og innarbeide disse i kommunens planer.
- Det er et mål å opprettholde kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet dette gir gjennom tradisjonell bruk av arealene, og spesielt beiting med sau.

11. Vilt

Nord-Fron er en betydelig utmarkskommune, med tradisjonsrike og sterke jegerinteresser i alle deler av kommunen. Det er organisert jakt på villrein, elg, hjort, rådyr og småvilt (rype, hare, skogsfugl). Et særtrekk for Nord-Fron er det store antallet trekkende elg som trekker til vinterbeiteområdene i Murudalsområdet og nordover mot Sel og Vågå. Bestandsplaner er styrende forvaltningsverktøy for elg og hjort. Det er jaktrettighetshaverne som utarbeider 3-5-årige bestandsplaner, og kommunen som forvaltningsmyndighet tar stilling til bestandsplanene. Godkjente bestandsplaner medfører tildeling av valgfrie dyr i bestandsplanperioden, og det er opp til jaktrettighetshaverne å sørge for at avskytingen er i tråd med godkjent plan.

Rovviltforvaltning er et område hvor kommunen ikke har forvaltningsmyndighet, men er sterkt involvert gjennom at kommunen er ansvarlig for å gjennomføre skadefellingsforsøk på freda rovvilt etter vedtak fra Fylkesmannen eller Miljødirektoratet. Det er generelt store utfordringer i kommunen knyttet til freda rovvilt i forhold til skader på husdyr på utmarksbeite, i første rekke jerv og ulv.

- Kommunen har som mål å ha sunne og bærekraftige viltstammer, samtidig som man søker å utnytte det økonomiske potensialet som ligger i jakt, både for grunneiere, næringsliv og samfunn for øvrig. Et godt og variert jakttilbud er også viktig for rekreasjon og bosetting.
- All arealplanlegging skal ivareta vilt- og viltinteressene.
- Kommunen skal jobbe for å ha minst mulig rovviltskader på husdyr på utmarksbeite.

12. Fisk

Det er gode forhold for innlandsfiske i kommunen. Det er ørret og røye som dominerer, men i Gudbrandsdalslågen og noen vann får du også harr. I øvre del av Vinstravassdraget får du også sik. Grunneierlagene, statsallmenninger (Fron og Vulufjell) og Espedalen bygdeallmenning tilbyr salg av fiskekort. For de fleste områdene er det mulig å kjøpe fiskekort på www.inatur.no. Målet for den kommende planperioden er:

- Ivareta fiskeinteressene i all kommunal planlegging. Særlig aktuelt ved tiltak og inngrep i og langs Gudbrandsdalslågen, og elva sine sidevassdrag.
- Arbeide for å sikre allmennheten tilgang til fiske, og mer samordna og bedre utnytting av innlandsfiskeressursene.
- Det skal jobbes for å fjerne og avgrense spredning av introduserte arter, som for eksempel karuss og ørekyte.

13. Friluftsliv

Med friluftsliv menes fysisk aktivitet i naturen. Alle skal ha mulighet til å oppleve natur i Norge. Landet byr på rike muligheter for å være ute på tur, og allemannsretten gir oss anledning til å bevege oss fritt over store områder.

Friluftsliv i naturområdene i nærmiljøet krever lite ressurser. Disse områdene stiller få krav til fysisk bevegelse og kunnskap om ferdsel i naturen. I tillegg ligger de ofte i gangavstand fra der folk bor. Gode muligheter til friluftsliv i nærheten av byer og tettsteder senker terskelen for å komme seg ut. For å sikre muligheten til å drive friluftsliv for de store befolkningsgruppene må det settes av areal til grøntområder, parker, bymark og utmarksområder i nokså umiddelbar nærhet til befolkningscentrene. For planperioden er det et mål å:

- Legge til rette for at innbyggere og besøkende kan gis muligheter for et aktivt friluftsliv i nærmiljøet.

- Bidra til å skape tur- og naturglede for innbyggere og tilreisende, herunder også bidra til verdiskapning i reiselivet. For å oppnå dette, må det sikres grønne korridorer ut fra tettsteder, boligområder og hytteområder, samt at det må sikres gode nærfriluftsområder.
- Bidra til, og være en pådriver for, at det fortsatt skal være høy kvalitet på skiløypenettet i kommunen. Det skal vises tilkomst til etablerte skiløyper ved utarbeidelse av nye reguleringsplaner for hytteområder.

14. Motorferdsel i utmark

Motorferdselloven regulerer motorferdsel i utmark og vassdrag ut fra et samfunnsmessig helhetssyn med sikte på å verne naturmiljøet og fremme trivselen. Med motorferdsel menes bruk av kjøretøy, båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, og landing og start med motordrevet luftfartøy.

Motorferdselregelverket har bestemmelser som åpner for nødvendig kjøring knyttet til anerkjente nytteformål, men den tillater ikke unødvendig og fornøylespreget kjøring. I verneområder gjelder i tillegg verneforskriftenes egne regler for motorferdsel. Nord-Fron kommune har i lengre tid hatt en god leiekjøringsordning med god dekning over hele kommunen. Erfaringen er at dette fungerer jevnt over bra. Målet for kommende planperiode er:

- Opprettholde den praksisen som har vært i Nord-Fron i lengre tid. For å oppnå dette må det legges til rette for en fortsatt god leiekjøringsordning med tilstrekkelig dekning.
- Fortsette den praksis som er etablert knyttet til behandling av dispensasjoner.

15. Mineralressurser

Planavklaringer om mineralske ressurser er mest relevant i kommuneplanens arealdel, og sjelden i samfunnsdelen. Dette henger sammen med at kommunen sjelden kan styre uttak av mineralske forekomster, i betydningen å pålegge en aktør å etablere uttak et gitt sted.

Ressurskartlegging i detalj og avklaringer med grunneier er i hovedsak overlatt til private operatører og deres markedsvurderinger, jfr. temaveileder Uttak av mineralske forekomster og planlegging etter plan- og bygningsloven. Kommunal planlegging av mineraluttak bør derfor skje i samarbeid med mineralbransjen. For byggeråstoffene pukk og grus er i tillegg situasjonen slik at transport utgjør en relativt stor del av prisen ut til kunde. Ved transportavstander på 30 til 40 km kan for eksempel transportkostnaden bli større enn materialkostnaden (verdien av råvarene). Dette er realiteter planmyndigheten må forholde seg til når det gjelder vurderinger av uttakssteder og driftsvilkår på det enkelte sted. Det er også store forskjeller i de ulike mineralressursene, og under vises det en oversikt over hva som dekkes av dette begrepet:

Naturstein (bl.a. larvikitt, granitt, marmor, skifer og murestein)

Naturstein er betegnelsen på all stein som kan sages, spaltes eller hugges til plater eller emner for bruk i utearealer, bygninger og monumenter. Vi skiller mellom skifer og blokkstein.

Skifer

Skifer er bergarter som spaltes langs naturlige, plane sjikt. Vanlige skifertyper er leirskifer, fyllittskifer, glimmerskifer og kvartsittskifer.

Blokkstein

Blokkstein brytes som store blokker, som deretter sages eller hugges til plater og emner. Vanlige typer er larvikitt, anortositt, marmor, granitt, kalkstein og sandstein.

Murestein

Murestein produseres av skifer, gneiser og granitter som kan deles opp etter spaltbarhet.

Byggeråstoffer (sand, grus, pukk og leire)

Disse benevnelsene brukes om hverandre som felles betegnelse på løsmasser til bygge- og anleggsformål. I geologisk terminologi defineres sand og grus innenfor bestemte kornfraksjoner:

Sand: 0,06-2 mm, Grus: 2-64 mm, Stein: 64-256 mm.

Pukk er knust fjell. De mest vanlige bergartene som brukes til pukk er gneis, granitt, kvartsitt, gabbro og syenitt.

Leire er kornstørrelse i leirfraksjonen mindre enn 0,002 mm.

Utfordringen er ofte å sikre tilgang på masser av høy kvalitet innenfor kommunen, samt å unngå for store arealer i drift til enhver tid. Målet den kommende planperioden er å:

- Sikre en langsiktig og optimal utnyttelse av ressursene, samtidig som vi sikrer tilgang på masser i kommunen.
- Ha fokus på en helhetlig forvaltning av ressursene, samtidig som det skal skapes forståelse for at det finnes flere ulike typer mineralressurser, som ikke alltid kan eller skal behandles på samme måte.
- Sikre istandsetting etter uttak og klargjøring for etterbruk umiddelbart etter at mineralressursene er tatt ut.